

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Kedden 15. Februáriusban 1791.

Hazánkbeli Tudósítások.

Posony 1. Febr. — „ Tsak nem éltendeje lészén már, miolta a' N. Hajdú Városoknak érdemes fő Kapitánya és Notáriussa szüntelen abban fáradoznak, mi módon állithassák helyre a' Ns. Hajdú Városoknak hanyatlani kezdett szabadságait, melyre már némely részben Isten segedelmével rá is mentenek — ugyan-is — A' N. Hajdú Városoknak, ő Felsége és az Ország által minden-féle Privilegiumik és szabadságaik *Articulariter* meg-erősítetttek, és így e' szerint az-is, hogy ennekutánna a' következő Ország-gyűléseken szabad szóllások és székiyek lészén Követjeiknek, a' mely jussal való éléstől már egy darab időtől fogva meg-valának folytatva. Ehez járúl az-is, hogy ő Felsége a' N. Hajdú Váro-

N

fökat

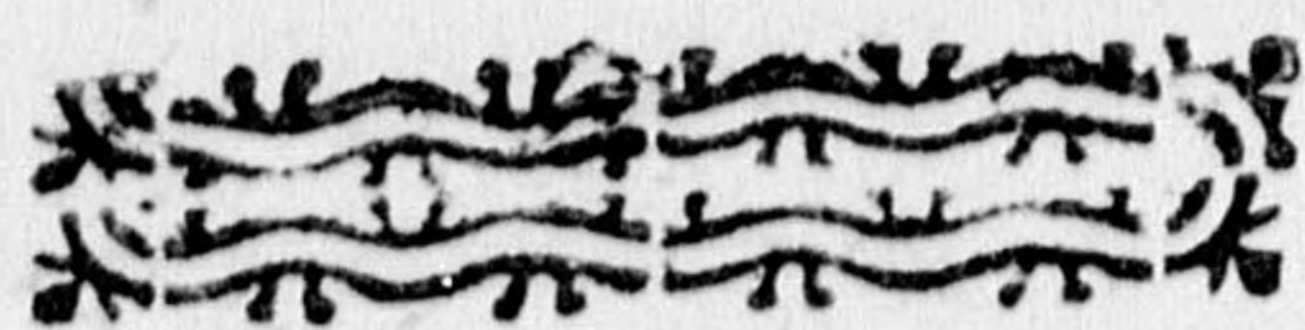
fokat azon jussokban is meg-kivánta erősíteni, mely szerint önnön magoknak valamint más fő Tiszteket, úgy fő Kapitányt is meg-edgyezett akaratból magok választhatnak; meg-erősítvén Hivataljában a' mostani fő Kapitány T. *Joblontzay Petes János* Urat; kit ez előtt szinte esztendővel, fő Kapitányi Tisztsége szabad akaratjok szerint el-választattak vala — tekintvén ő Felsége az említett fő Kapitánynak a' N. Hajdú Városok kebelében, 25 esztendők elfolyása alatt, rész-szerint másod Kapitányságban, rész-szerint fő Notáriuságban 's más közönséges hivatalokban tett hiveséges szolgálatját — mellyeknek nyilvános jeléül és jutalmául már előre *Auræ Familiarissá* is tétetett vala. A' Ns. Hajdú Városok' fő Kapitányságában pedig a' Febr. 3-dikán ki-adott kegyelmes végezésével méltóztaték ő Felsége meg-erősíteni. — F. Kir. Ns Magyar Testörző Hadnagy és mások esztendőktől fogva Kabinét Kurir *Gyárfás Károly* Ur ő Felsége által Posonyi Posta *Préfektusnak* tétetett, mely hivataljába már bé is állott. — Ugy tapasztaljuk, hogy a' Magyar Testörző Seregnél lévő Kabinét Kurirok üres helye senkivel is ezen Seregből nem töltetik, mellyből az a' következés előtünk, hogy mihelyt a' Magyar Gárdánál volt Kabinét Kurirok el-fognak, nem leszen többé hadi Férfi a' Kurir, hanem mint *Mária Theresia* alatt Bétsi Polgárok fogják ezen hivatalt folytatni. — Az ezen hónapnak 8-dikán tartatott Országgyűlése Posonyban dél-utáni 5 órakor bomlék-el, és az-óta nem vóltanak közönséges Gyűlések. A' jelen való Országgyűléséről az a' közönséges hir Posonyban, hogy ezen hónapnak 24-dikén vége lenne, és a' jövő esztendőben fognának újra öszve-gyűlni — az alatt is Selmetsen, Pesten és Budán 3 országos *Députátiók*, ki rendelt Személlyekből álló Tanácsok fognak a' szükségesebb dolgokat munkálódni. — — 10 dikén ezen hónapnak Hertzeg Primás és Kárdinális *Bathányi* Ur ő Eminentziája egy Gála szánkázást adott a' Posonyi főbb Nemelsi Rendnek, melly éppen 12 órakor indula-meg a' Primás nyári Palotájától, hól már a' fő Hertzeg Palatinus és az

arra hivatalos Gavallérok és Dámák mind jelen vá-
lának. Meg indulának a' rendbe szedett és ki-szá-
mazott szánok trombita és dob harfogások között
bé a' Városba, hói a' nagyobb utzákat fel-szán-
kázván, a' Posonyhoz csak egy órányira lévő *Pisch-*
dorf nevü faluba szánkázának, hól már az előre el-
kélzített ebédhez ülven, estvéli 6 órára vizsza ér-
kezének, és a' Primásnál Bál tartaték. — —

— — — A' Pesthi Univerfitásban a' Papi
vagy Ekklesiái Törvény Tanittóit *Markovits Mátyás*
és *Bovits János* Urakat; kik mind ketten eskütt Or-
szágos Prokátorok, Magyar Nemelsekké tette ő Fel-
sége. —

Cserép 5. Febr. — „Hogy ez a' Levél egész-
szen üresen ne mennyen azt az Ujságot irhatom :
hogy itt az emberek a' nagy szükségek miatt arra
az igen hajdani eledelre szorúttak t. i. a' makknak
ételére, azt-is pedig lopni kell nékik, azonban be-
teglzenek tölle, mi az oka? hiszem azt irják, hogy
mig a' kenyeret fel-nem találták, a' mint a' *Kurir-*
is a' kenyér historiájában meg-jegyzette, azzal-is
éltek az emberek, és semmi bajok sem vólt tölle?
az; mert a' kenyérhez szokott gyomor nehezebben
veszi-bé a' makkot, mintha amaszt soha sem kóstolt
vólna. A' lovak-is annyira jutottak itt, hogy a'
'Sidók elevenen-is csak ugy kezdik venni, mintha
a' bőrit hátokra vehetnék, és mivel a' hol rozsz
lovat látnak, még előre fel-jegyzik a' Gazda nevét,
hogy tudhassák hol kell kevés napok mulva ló-bőrt
keresni, a' Parasztok azt kezdték magokkal el-hi-
tetni, hogy a' 'Sidónak olyan mestersége van, hogy
ha fel-irja a' lovat jegyző Könyvébe meg-kell néki
dögleni, kérik-is gyakran, hogy ne irja-fel, és szid-
ják hogy nem enged a' szónak; a' honnan már e'
tájon a' Kántorok-is azt vették-fel a' babonás együ-
gyiség ki-nevetésére, hogy az édes Anyákat azzal
ijesztik, hogy fel irják magoknál gyermekeiket 's el-
nem kerülik hogy ki keljen őket énekelni.

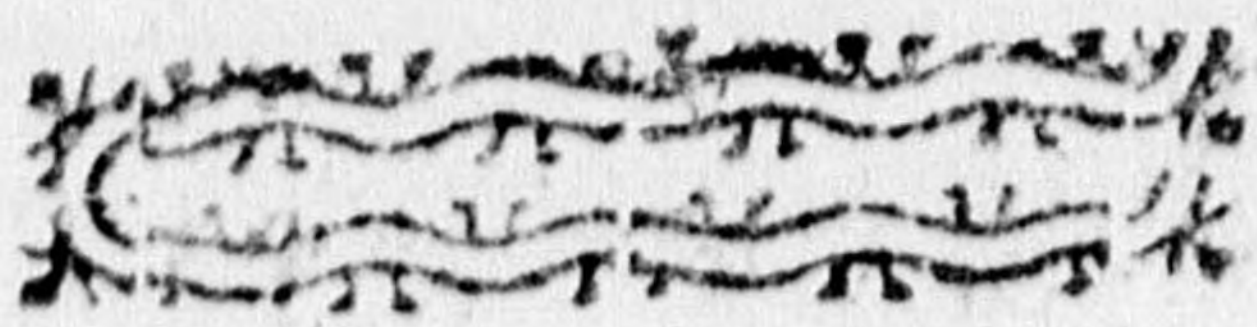
Kassa 5. Febr. — „Kedves Kurirom! — Egy Nemes Vérből származott, jól neveltetett, példáson élt, és különös példával meg-is holt személynek, a' maga Nemében, Hazánkban, tsak nem példa nélkül való tselekedetéről kívántalak tudósítani, u. m. Itt Kafsán, az el-múlt esztendőben Novembernek 12-dikén egy Nemes, párasodásra alkalmas Petrovitz Mária nevezetű árva Leány meghalálózván, bizonyos Törvényesen önként ki kért Testamentom tévők által olly Testamentomat tett, hogy 1) tiszteségesen temettessék-el, 2) minden házi mozgó jószág Házával edgyütt Kotyavetye általtal el-adattatván, abból előbb az adóssait elégítsék-ki, és annak utánna 3) a' mi mind ezekből meg-marad, akár mennyi legyen-is az, osztassék egyenlő 3 részre, melynek edgyiket adják a' Rom. Catholica — a' másik részt az Augustána — a' 3 dik részt pedig a' Helvétziai Vallású Ekklesiák' számára. Ezen példáson élt, és ugyan így meg-is holt Szüz maga Helvetica Vallásu lévén, midőn az említett hónapnak 14 dikén el-temettetnék, mind a' 3 Valláson lévő Lelki Atyák, mint hivatalások, edgyen kívül, megjelenvén temési pompáján, és ki ki a' maga nyáját-is erre fel-ébredztvén, gyönyörüségesen temették-el. Még ugyan az említett Ekklesiák kezekhez nem veték a' magok részeket, mivel a' meg-hólnak háza hitelben adatott a' jövő Májusnak 1. napjáig, de ekkor ki ki fogja kapni a' maga részét. — Bóldog Szülék! boldog gyermek nevelők és Gond viselők! kik illy Nemes szívet, illy világos szemeket formáltatok! Ezen részre hajlás nélkül itélt, jól formált ifjú Szívnek tüze, oh vajha már egyszer a' Vénebbeknek is szivekben valóságos Felebaráti érzékenységet gerjeszthetne!!! — de — pro pane, & pro vino — tsak kenyérrel és borral akarunk élni.

Kolosvár 29. Jan. — Ezen hónapnak 25 dikén vala az Erdélyi T. Státusoknak és Rendeknek 13-dik Ülések. Egy héten két napon, Kedden és Pénteken szoktanak egybe gyűlni a' rend-szerint. Rend kívül pedig még az Ülések nem igen szaporittattak.

Vagyon

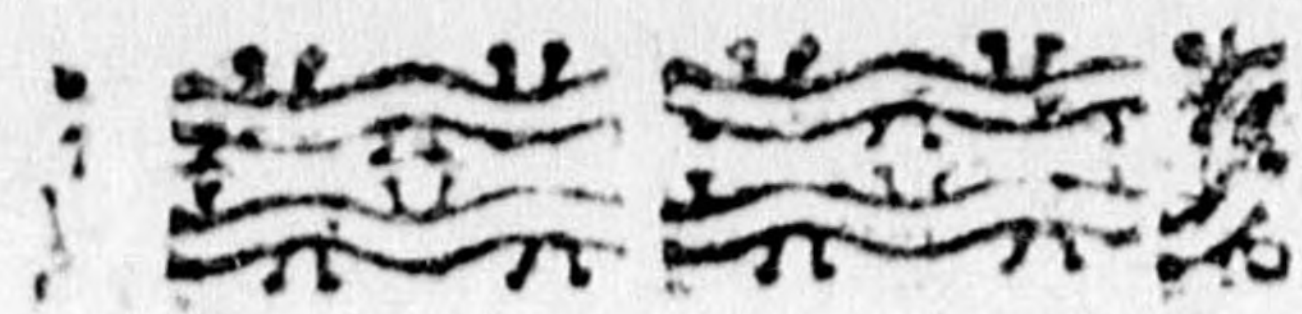
Vagyon a' Gyűlés Ház Farkas Uttzában az Univer-
sitáshoz régentén tartozó Nagy Épületnek Napkeleti
forán, alatt egy igen nagy Palotában. A' Palotá-
nak közepén egy hosszú asztal mellett ülnek a' M.
Kir. Tábla Tagjai, az asztal fön ülven a' Statuum
Præsidens Gr. Kemény Farkas Ur ö Exja, nem mel-
szze mellette külön egy széken M. Tábla Préfesse, G.
Idősb Bethlen Pál Ur ö Exja. Joba felől az asz-
tálnak hosszában ugyan a' M. Kir. Táblának több
Tagjai. Ezeknek hátok megett egy fel-járó szabad
út. Bal-felől pedig az első sor székeken a' M. Fő
Ispány, és Fő Tiszt Urak. Ezeknek hátok megett
lévő székeken a' Nemes Vármegyék' és Székek' kö-
vetei. Ezeken alol az ajtó felől a' Kir. Városok, és
Taxás helyek' Követjei. A' Præsidens Ur ö Excjá-
nak háta megett rakott és jobb felé is oldalfélt nyú-
ló sok székeken ülnek az ugy nevezett *Regálísták*,
mind Méltóságok, mind Nemesek. A' két Örmény
Városok u. m. Szamos-Ujvár és Ebesfalva, ámbár
Kir. Városok légyenek, de Követei nintsenek, mi-
vel a' három Erdélyi Nátioknak nem Tagjai. — A'
három Nemzetek, u. m. a' Magyar, Székely, és
Szász Nemzetek gyakorta azokon a' napokon, mel-
lyeken Ország Közönséges Gyűlése nintsen, gyűlése-
ket tartanak; mindenik Nemzet külön külön helyen
és mindenik a' magát illető fontos dolgokról tanács-
kozik; gyakor izben, mikor a' szükség hozza, ed-
gyik a' másikkal dolgait közli. Ezek Nemzeti Gyű-
léseknek neveztetnek. Ezek a' három Nemzetek
a' minap egyik napon ujjabban le tevék az Edgyes-
ségnek hitét azon forma szerint, melly az Erdélyi
Törvény Könyvben találtatik. A' Fő Kormány szék
más külön helyen tartja a' maga Gyűlését, hová
a' Státusoktól, mikor szükség, Követei küldetnek,
és onnan is vizsgálja a' Státusokhoz a' köz-jóra tze-
lozó dolgoknak és értelmeknek meg-egyeztetésére:
sőt mikor a' dolgoknak méltósága kívánta, hogy a'
Es. Fő-Kormány szék is személy szerint a' Státusok
Rendek között jelen légyen, olyankor személyes meg-
jelenésével magát a' Státusok és Rendek igaz tag-
jainak lenni meg bizonyítja. — Közönségesen ugyan
már

már el-végeztetett az Országnek Gyűlésében, hogy a' Diárium, vagy az Üléseknek rendje és jegyző-Könyve nyomtatás alá adattassék; de hogy Deák-ra fordittassék, mint Magyar-országban, annak itten még oka és helye nem találtatott, mivel Erdélyben, mind a' három Nemzet, kikre egyedül lehet a' tekintet, nem tsak a' ketteje tsupa Magyar; hanem a' harmadik-is, u. m. a' Szász Nemzet, nevezetesen annak Elei, a' Magyar Nyelvet jól értik. — Még eddig az Ország-Gyűlése tsak a' *Formalitás* körül dolgozott, és a' Nagyobb Valóságokra szolgáló Készületeket tette. Leg-nevezetesebb munkája volt eddig az Homagiumnak le-tételéről való Hit-Leyél, melynek tökéletes el-készítése meg esvén, ez előtt egy héttel a' Fels. Udvarhoz M. B. és Királyi Biztos, *Rall* Ur ő Excjától fel-is indittatott. Forgattanak a' Gyűlésben sok-féle bé-adott Instánziák-is bizonyos Személyeké, helységeké, 's a' t. de a' mellyekre való tökéletes válasz, és el-igazítás többnyire az ugy nevezett *Gravamenek*nek előfordulandó Sorjában által-tétetett. — Eleinte az Ország' Gyűlésében való bé-menetel igen meg-szorított vala; de tsak hamar annak útja bőlt meg-igazítás által annyira meg-nyittatott, hogy már minden emberséges emberek, de kivált Nemesek, szabadon bé-mehetnek. — A' Fels. Uralkodótól le-küldött Propozitiók még a' minap fel-olvastattak vala közönségesen. Közelebb-is a' Présidens Ur ő Excjától hathatóson a' körülötte tejendő meg-fontolás végett mindeneknek előtte ajánltatott. Tettzett hát a' Státusoknak és Rendeknek elébb-is azokat ugy nevezett Dictáturára által adatni, hogy kinek kinek elégséges ideje az által lehessen illy főben járó dolgok körül való fontos elmélkedésre. — Ugyan közelebb a' Státusok a' Fels. Fő-Kormány-Székkal edgyet értvén azt végzették, hogy mivel a' Gyűlésből senkinek-is sokáig és meszse ki-maradni nem lehet, kivált a' Fővebeknek szüntelen jelen-léteket a' már éppen következő Nagy Valóságok kívánnyák; tehát semmi-féle Ujj-Tiszteknek Instellátzió-jok

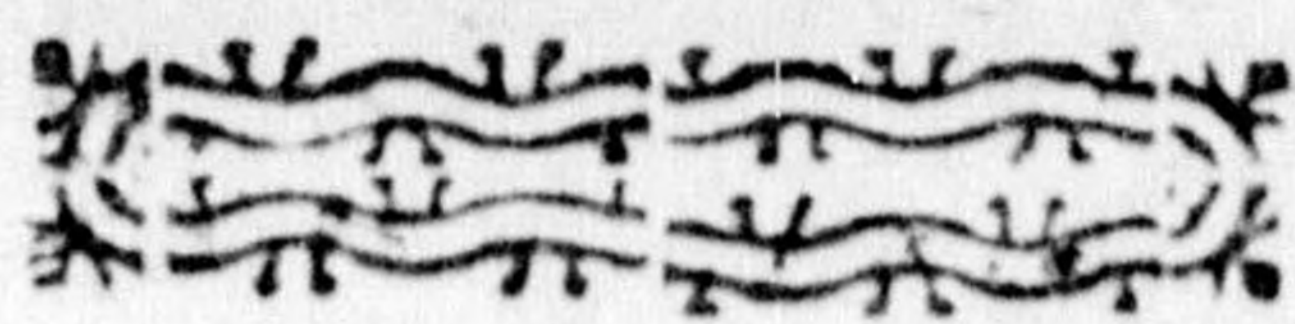

jok, vagy béiktatások, valamig az Ország Gyűlése tartani fog, ne légyen. — Itten bezzeg a' Vallások doigában semmi vetélkedések nem vóltanak, nem-is lehettenek, mivel Erdélynek a' négy bé-vett Vallásoknak egyenlő Jufsok iránt való Törvényei fonták az eggyeségnek kötelét, melly iránt való Eggyesség mostan-is meg erőfittetett. — Egy *H* — *er* ne-vü Könyv-nyomtató mostani Kalendáriumában igen méltatlan és botránkoztató ilyen jegyzést tévén, hogy 1784-ben támadott zenebonának indító oka a' lett vól-na, hogy az Oláhok a' Földes Uraknak igen kemény velek való bánások miatt el-keferittetvén, támadtanak vól-na-fel: ezen hamis jegyzés nagyon szemében akadott a' Státusoknak; mellyért a' Nyomtatót bizonyos büntetésnek nemére is méltónak ítélte, és a' Fő-Kormány-Széktől meg-is nyerte. — Ugy hallatik, hogy a' Státusok és Rendek a' Török Portával lejendő Békelesség szerződésre Erdélynek részéről-is bizonyos Követtségnek meg-nyerése végett az Uralkodó Fejedelem előtt esedezni szándékoznak nem tsak azért, hogy Erdélynek határa Oláh-or-szággal és Moldovával határozódik; hanem kivált-azért-is, mivel a' szélen lévő Vármegyéknek és Székeknek némelley meg-bántodásoknak el-igazítása, 's azokért tejendő Elég-tétel olyan természetü legyen, hogy annak a' mostani békelesség-szerződés által lehetne és kellene tökéletességre menni. — Bizonyoson értjük, hogy az Erdélyi három Nemzetek már magok külön gyűléseikben el végzették vól-na, hogy a' Fels. Fő-Kormány-Széknek Kolosváratt lejendő állandó meg-maradásáért magok-is munkások legyennek. Nem is tsuda, mivel a' kik mostan Szebenben meg-fordulnak tsudálva beszélik, hogy noha Szeben annyira most meg-ürült légyen, még-is minden életre szükséges dolgok Kolosváratt óltsoobbak, mint sem Szebenben, mellyet előre senki nem gondolt vól-na. Igaz-is, hogy minden részben jobb vidéke lévén Kolosvárnak, kevés elztendők alatt az életre való tökéletes jó alkalmatosságot lehet Kolosváratt fel-állítani. — Ezek felett a' valóságos munkák

mostan a' Fársági napokon mulatságokkal sűrűn elegyítettnek, a' Bálozások folynak rész-szerint két közönséges Bál-házokban, rész-szerint különös házaknál-is. Valóságosabb vala ezeknél az az öröm jelenség, mely-szerint a' közelebb múlt Kedden lett Ülése a' Státusoknak éppen *Pál* napján lévén, azon Ülés a'val rekelztetékbé, hogy Hazánknek nagy tekintetű öreg *Nestora*, a' Mélt. Kir. Táblának Présese, Gr. *Bethlen Pál* Ur ó Exja, az egész Gyűlésnek öröm mondó kiáltásával és hangos tapsolásával egy szível és egy szájjal köszönteték az Ország-házában.

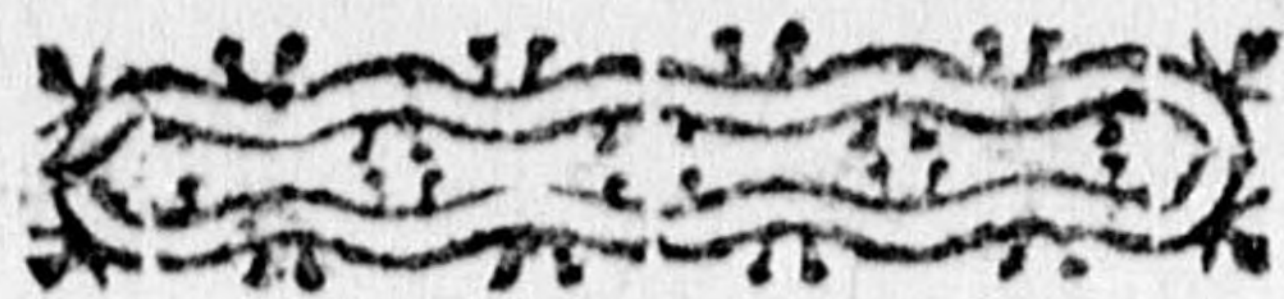
Még eddig ez egész télen az idők-járása éppen különös, mintha éppen a' napok tavasztól vólnának költsönözve, minden-felé ugy folynak. Többnyire tsendes és vidám kellemetes napok; ollykor lágy nedves, ködös tekintettel; majd minden zürzavar, hó, és éjszaki szél nélkül; néhol a' borostyánoknak rügyei zöldesen fokadoznak, fok helyeken a' mezőkön széltiben szántanak, előre még Törökbúzának is, félvén a' Kóftnak tavaszi nagyobb szükétől. Külömben e' gyenge idők miatt, mellyekben még az ablakok az egész télen tsak egyszer sem zuzmarazódtak, következett az, hogy a' szénának árra vagy kissebbedett, mint sem őszszel vala, vagy legalább nem drágódott. Az úton járók pedig iszonyu fár úszással kinlódnak, melly-is oka fog lenni annak, hogy a' Városokon drágábbak a' Gabonák mintsem egyébként vólnának. — A' himlő a' Maro, mellett fok helyeken uralkodik, de igen-igen kegyelmesen. Enyeden 2½ száz himlősnél több vólt eddig; de nyóltz alig hólt meg, azok-is másként mind betegesek valának. — N. Enyeden Tiszt. ujjabb *Philosophiæ* Profelsor *Benke* Ur nem régen köszönte bé hivatalának folytatására. Tisztelendő Fartzádi *Nagy Gábor* Uram is a' N. Enyedi Tiszt. Papi Tárláság Kerületjének *Vitze* - *Esperestjévé* rendelteték.

Szomosfalva. Kolosvár mellett 3. Febr. — „A mi Diätánkon még a' Királyi Propositiokhhoz nem nyúltanak *Regnicolariter*, hanem a' Nemzeti Gyűlésekben dolgoznak rajta. Négy egész Sessiot töltetnek el a' Prokátor *Derfy* Ur dolgával, ki az Udvar Széki egynéhány Falukban lévő szabad Székellyek-nevekbe, el nyomottatások eránt, egy könyörgő *Li-velet* irt vala a' Diätára, mellyért nem kitsiddég gyült vala meg a' baja 's t. — Oláh-ország' határ-széliről Erdélyből K. Vásárhelyről ezt írják nekünk: „*Konstántzinápolyból* a' jövő héten a' Rabok háza érkeznek *Isten* jóvóltából. *Rutsukról*, mely *Gysurgysóval* által ellenben vagyon, Jan. 8-dikán küldöttek *Levelet* *Jeleký* Kapitány, *Martini*, *Gájtz*, *Jáni* Hadnagyok 's mások; de eddig közelittenek Erdélyhez 3 tránspörtban, és mig ezen *Levelem* a' Kurir kezéhez érkezik, bizonyoson itthon lésznek.

A' Budai Erdemes Deák *Levelekből* ezt ihatjuk: „Mihelyt hire hallatott, hogy a' Törvényes Táblák Budáról *Pestre* fognak által menni; azonnal, mint-ha a' magok *Députusai* által egyenlőkáppen meglettenek volna intetve, edgyet értő akarattal olly drágára szabták a' *Pestiek* szállásaikat, minden emberség és törvény felett, hogy tsak nem meg-lehet-ne némellyiknek házáat építeni azért, a' mit elzendeig kíván érette. — De Iásan Uraim! még a' felsőség meg-is fogja ezeknek árrokat határozni — és tudjátok-é, hogy a' *Mannából* sem vólt szabad rendkívül sokat lzedni; mert meg-nyüvesedett. *Tudakozzátok*-meg a' *Posonyiaktól*, hány üres házaik vagynak? néktek sem lehetetlen, hogy üresen marad házaitak — addig is az igazság, a' hatalam és a' törvény zabolát fog vetni a' mértékletlenség' szájába.

Posony 12. Febr. 1791. — Az Ország Gyűlése által *Januáriusnak* végén ki rendelt *Mixta* *Deputatio* mind azokat, mellyekben az Ország a' *Fejedelem*, vagy a' *Fejedelem* az Ország kívánságára meg egyezett, *Törvény-Czikkellyekben* lzedte, és azokat az Ország Gyűlésének referálta. Az Ország gyűlése

lése e' folyó hónapnak eleitől fogva 9-dik Februáriusig tartott Ülésekben az említett Törvény-Czikkelyeknek revizioján által esett. 8-dik Febr. tartott Köz-Ülésben vétetett-fel utollyára azon Törvény-Czikkely, mellyet ő Felsége ujjabban a' Vallás dolgában ki adott Resolutiójában le-küldött, és a' mellyet már a' Kurir-is Olvasóival közlött. Találkozának egynéhányan a' Fő Tisztelendő és T. Egyházi Renden kívül-is, kik ezen második K. Resolúciónak-is Törvényben való iktathatását kérdésben vették. De ellenben sokkal nagyobb számmal vótának olyan jó szivü Katholikusok, mind a' fő Rendek, mind pedig a' Státusok között, kik az emberségnek Jusait érezvén, és az Evangelikusoknak kívánságaikat Hazánk Törvénynei szerint is igazságosoknak esmérvén, az említett K. Resolúciónak Törvényben való iktatását kívánták. Nagyobb része az Ország Rendeinek ebben meg-is állapotván, a' Törvényben való iktatás el-végeztetett. Mivel mindazonáltal a' T. Egyházi Rend, régi Elejinek ditséretes példáját követni kívánván (ezek a' T. Rendnek szavai) declarálta, hogy ebben való meg egyezését nem adhattya, Primás ő Eminentziája az egész T. Rend nevében Protestátoria Declarációt adott-bé az Ország Gyűlésére. Ennek bé-vételel számosan a' Katholikusok között is sokáig ellenzették, utollyára mindazonáltal el végezték az Ország Rendei, hogy bé vételsen, és a' T. Rendnek 's némely Világi Katholikusoknak Contradictiója a' Törvény-Czikkelyben következő Clafulával fejeztessék-ki: *Non obstantibus Contradictionibus Dominorum Cleri et partis alicujus & secularibus Catholicis, imo in perpetuum vigore carentibus.* — Ennek vége lévén a' F. K. Hertzeg Nádor Ispány a' fő Rendek, M. Personális Ur pedig a' Státusok között, a' Systematica Commissiókra, mellyek az Ország Gyűlésének előztlésához három hónapra külömb külömb féle Ország dolgaiban munkálódni fognak, Deputátusokat rendeltek, kik az Ország Rendei által-is helybe hagyattván, 9-dik Febr. ő Felségének Jóvá-hagyás

véggett fei is küldettek. — Az Artikulusok pedig először a' F. Kantzelláriával fognak concertáltatni, azután ismét az Ország Gyűlésének referáltatni, és végtére ő Felségéhez utolsó meg erősítés véggett felküldtetni. — Ide rekesztve küldöm Gr. *Batthyányi Aloysiusnak* a' fellyebb említett Gyűlésben mondott Beszédjét, melly ugyan magában-is igen hatóságos és arany betűkre méltó, de még ugyan annyit nyert azzal, hogy Gróf *Batthyányi Aloysius* mondotta. — Az ide rekesztettek 9-dik Febr. jöttek világságra. Az utolsó pontnak ez az értelme: Egy a' Káptalanok Követei között mondotta, a' Gyűlésben, hogy a' K. Városok nevével-is lokan ellent mondanának a' Vallás dolgában ki-jött Resolúció Inarticulációjának. M. Ország fő Biró Ur ő Exc. ja kérdezte: *Quis? Quis?* Erre egyedül Kassa Városának Követje *Banyai Mihály* felelt, hogy ő Városának nevében ellent mond.

A' Gr. Batthyány Aloysius Ur ő Exc. ja Orátzioja Déákól Magyarra fordítva, és Pofonyban a' Weber betűivel ki-nyomtatva itt van az (a.) betű alatt — de előbb olvasd az előjáró Beszédjét a' Fordítottónak.

Jó szivű Magyar olvasó!

Hogy az itt elő botsátott Deák Beszédet tulajdon nyelveden olvashasd: imé azt Magyarúl is közönségsé tézfzük. Hire nélkül esik ugyan Méltóságos Szerzőjének, a' ki azt a' folyó Hónak 8-dik napján tartott Ország-gyűlésében a' leg-szebb ékesen szóllással el-mondván senkinek mutogatni nem kívánta; de nem lehetett, sőt nagyon kár-is lett volna a' Magyar Közönséget és a' következő Maradékot ettől a' szép Munkától meg-fosztanunk, melyben a' Józan okosság, az igaz Hazafi indulat, és szinmutatást nem esmérő tisztá Keresztényi Szeretet az egész Ország-gyűlésének örömét és helybe hagyását közönséges tapsolással érdemlette-meg. Te Jámbor Olvasó! ha véle egyet értesz, mondj áldást ennek Méltóságos Szerzőjére, ha pedig más itéletben vagy; olvasd-meg figyelmetesen, és tanúld-meg Méltóságos

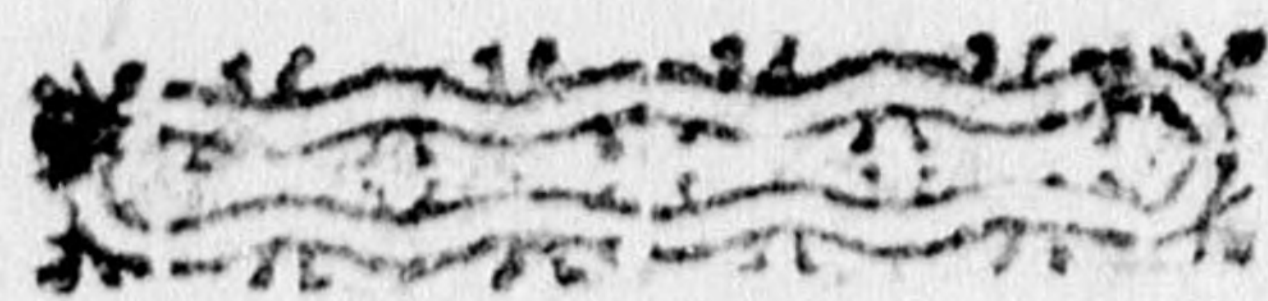
gos Grof Batthyányi Aloysiustól, hogy csak a' szelidség, és különböző értelműekre is ki-terjedő Hazafi és Keresztényi Szeretet, tehet Tégedet-is, minden Jók előtt kedvelésé. Élj jó egészségben. Költ Pósonban Böjt elő Havának 9-dik napján 1791-dik Esztendőben.

(a.) *Felséges Királyi Hertzeg! — Nagy Méltóságú Fő Rendek és Tekintetes Státusok!*

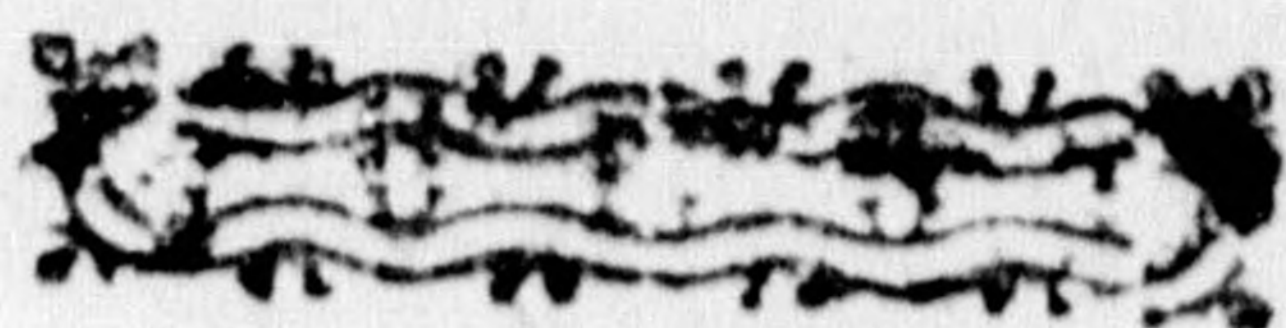
Az a' kérdés láttatik itt sen forogni, ha vallyon a' Vallás dolgában ki-jött leg-felsőbb meg-határozásnak a' közönléges Torvények közzé bé-kellyen é tétetni? és ha vallyon az eránt a' Törvényben lejendő ellenmondásnak helye légyen é? Az emberléges ember, azt, a' mit belől érez, nyilván-is ki-mondani, és arról közönlégesen-is vallást tenni soha sem szégyenli. Szabad légyen tehát énnékem-is az én elmémnek gondolatit egy kevés idő alatt elő-adnom; rövid lézlek, és hogy e' nagy dolgot sum-málon elől adhasam, a' nagy *Iliást* dió hajba szoritom. De valamint hogy én, ezen egész Ország-gyűlése alatt senkinek-is beszédemmel, vagy haszontalan tsevegésemmel terhére nem vóltam; úgy viszontag ki-kérem, hogy végig meg-halgattassam, és beszédemben meg ne akadályoztattassam. Nyilván való tehát, hogy a' Vallás dolga, ezen egész Ország-gyűléseinek kezdetitől fogva, a' a' közönléges dolgoknak folyamátját annyira meg-akadályoztatta, és oly terhes vetélkedéseknek, és keserves szakadásoknak szülő Anyja vala, hogy utóllýára már semmi más mód nem vólt, hanem hogy ő Felsőségéhez, mint olyan köz-Biróhoz, a' kinek a' maga népeire egy forma gondja vagyon, aláztatolam folyamodjunk. Ezen ő Felsőségéhez már két ízben tett folyamodás, olyan Törvénytétel eránt való alkú, a' melyben két egymással vetélkedő felek, valamely harmadik személynek ítélet tételében meg-egyeznek: a' honnan, minthogy azon Fő köz ítélő Birónak bölts ítélete, fellyebb való Törvény székét nem esmér, itt tehát, se újjonnan való meg-vizsgálás-

gálásnak, se semmi bal magyarázatnak, se az ellentmondásnak semmi helye nintsen; de meg se lehet engedni, hogy vagy tekervényes magyarázatok, vagy éles alattomba való fen tartások, vagy akár-melley egyéb névvel nevezendő kérdések a' mi Hazánk fiainak sziveket további sebekkel illesfék: Mert ugyan-is nintsen itt szó valamellyik Vallásnak belső Méltósága felől, hanem az elméknek meg-egyesüléséről, nints arról hogy az az Apostoloknak, hanem hogy a' közönséges Társalág gondját sziveken hordozó Haza Attyainak kötelességeiben eljárunk, nints végre arról-is, hogy a' vízszta vonásoknak útálatos magvát a' következő Nemzetfegre is el-hintsük, és mivel mi bóldogok nem vagyunk, maradékainkat-is bóldogtalanokká tégyük: hanem a' Társalágnak köz Jussai, az emberi Nemnek azon meg-bánthatatlan szentféges Törvényei forognak itt fen, a' mellyeket a' mi Atyánkfiától, Barátinktól, és Véreinktől meg-nem tagadhatunk, kiknek Fejedelmünk eránt való különös tiszteleteket, a' Hazához nem tsupa szokásból vonzó szzereteket, és a' köz jónak elő mozdításában meg-bizonyított fáradhatatlan buzgólagokat gyakori bizonyfágokkal tapasztaltuk, A' lenne tehát az én alázatos vélekedésem, hogy a' Vallás dolgában jött Felsőges Rendelés, akárki ellenkezésének félre tételével, mellynek a' Törvénytételben azon kívül-is semmi helye nintzen, még ezen Ország-gyűlésén a' közönséges Törvények közzé bé-iktattassék. Mert ugyan-is Nagyméltóságú Fő-Rendek; és Tekintetes Státusok! úgy látzik, hogy el-érkezett már valahára azon idő, a' mellyben a' mi Országunk látásaa határozatjának egén-is a' világosságnak piros hajnala derülni kezd-vén, mind a' szzeretetek, mind egyéb szoros kötelességeknek költsönös és el-szakadhatatlan köteleivel magunkat azon Kedves Hazzánkfiával egybe kössük, a' kik ezen előre minden jót ígérő időknak alkalmazosságával, az el-múlt időknak mostoha emlékeztét és ha szabad úgy szóllani, boszszontásait elméjeből egészen ki-törülni, és Jó Királyunk tiszteletében,

tében, Hazánk óltalmazásában, 's drága szabadságunk meg erősítésében velünk egyefüлт erővel munkálódni fognak, hogy e' képen egész Európa meggyőzetteffék arról, hogy a' régi tudatlanság homályának el-oztlásával, mi is szemlélyük már a' felkelő napot, és hogy ama Nagy Mesternek igaz Követői vagyunk; a' ki a' maga Törvényt, a' magáihoz való hallatlan szeretettel petsételte meg. En ugyan már ezekről úgy meg-vagyok győzöttetve, hogy ezen értelmem, és Felleges Urunk a' Vallás dolgában ki-adott Rendelése mellől, melly valamint a' Kristus Tudományának valófágos értelmével, úgy a' mi Országunk bölcsőségével egészen meg-egyeznek: soha mig élök csak egy körömnnyit is eltávozni nem akarok. De nem is foghatom meg, hogy valaki a' *Haza árulásnak terhös gyanúja nélkül* ezen Rendelésnek a' Törvénybe való bé iktatását meg akadályoztathassa, vagy annak ellene mond-hasson. Szabad légyen énnékem a' Fő tiszteendő Papi Rend által tejendő ellen mondást egy kevéffé mérő serpenyőre vetnem. Az előre látó bölts Férjfiú minden dolognak a' tzélját és végét szokta meg-gondolni. Ugyan kérlek mi lehetne ezen ellenkezésnek tzélja? Avagy nem az é, hogy ama' *tsupa vélekedésen épült Jus* fenn tartassék, és bölcsőbb időkre halasztassék? De kérlek mitsoda Jus lehet az, a' melly más harmadiknak meg sértetődésével vagyon egyben kötve, és a' melly, sem az Ország bölcsőségével, sem Európának mostani egyben szer-keztetésével, mellynék csak ugyan mi is egy része vagyunk, meg nem egyeznek? Továbbá mi lenne ezen Ellene mondásnak a' vége? avagy nem az é, hogy ellent nem álván ezen *Törvényünk szentségét motsokkal illető ellenmondás*, csak ugyan azok, a' mi-ket az Ország Rendjei Ő Fellegének meg egyezé-vel végeztének, tökéletességre mennyenek. Mitsoda következést lehet már innen húzni? avagy nem azt é? „hogy lehet egy egész Státusnak meg-egye-zése nélkül is Törvényeket hozni, és hogy a' Tör-vény tévő teltnek azt a' Részét, a' melly az Or-
szág

szág bődögségát mindenkor ellenzi, és a' mellynek ellent-mondásának a' Törvényben semmi ereje nintsen, mint éppen szükségteletet úgy kelleffék a' Törvény-tévő hatalomban nézni." Ezeket kell annakokáért minékünk gondolóra vennünk, hogy tzelunkat elne hibázzuk, és a' Vallás elő-mozditássa gondolatlan buzgótságától el-ragadtatván egész Európa előtt gyalázatot ne vallyunk.

Elgyes megjegyzések. — A' mi F. Udvarunk minden Kedves Vendégeivel edgyütt igen frise egészségben vagyon. — A' múlt Vasárnap gála szánkázása tartaték az Udvarnak, hól minden szán előtt 2 ostorral tsattagató Lovasok mennek vala, mely a' Bétsi népet nem kis mozgóba vette vala. Délután ni 3 és 4 óra között szánkázott (inkább sárinkázott) ki az Udvar a' Práterbe és setétben jött vissza fáklyákkal. — A' hideg, mely nagy mértékben lett légyen Bétsben, szóljan a' Város oldalát mosó Duna, mely 24 óra alatt a' hidnál keresztül fagyott vala Szombaton. Vasárnap délután is szép nap fény lévén, a' szánka nem tsúfz, hanem úfz vala már. — Hétfön reggeltől fogva estvig hullott az első, és ez a' havat, jeget-is meg-olvasztván, Bétsnek minden utzáin egy kis folyó vizetske tsergedez vala. Az estve ugyan még ott vala a' Dunán a' jég, de azt igéré, hogy tsak az éjjelt várja, hogy izemérom nélkül szökhesék meg; 's betsületesen el-is ment az éjjel. — *Tót-Váradí Kászony András* Urat, kit számos esztendők alatt a' *Publikumnak* tett hiv szolgálatajáért, mind pedig régi törökös Nemes Familliájára tekintvén, még néhai Felséges Aszszonyunk *Mária Therésia* a' Királyi Udvari Familliáriusok közé számlálni méltoztatott vala, ugyan mostan uralkodó F. Fejedelmünk is ujjalog az ő érdemeit F. Királyi Tanátsosi titulussal meg-jutalmaztatni méltoztatott, a' mint-is ezen nevezett Ur ezen hónapnak 14 dikén a' F. Udv. Magyar Kantzellária gyülekezete előtt a' szokott hitet le-tette.

A' Protestánfok meg-köszönték F. Királyunknak hozzájuk mutatott Kegyelmeiséget egy Deák irásban,

ban, melynek egy punktuma szóról szóra így mondatik lenni: „ *Pro tanta Sacratissimæ Mattis Vrae Nobis præstita Clementia omnium bonorum nostrorum oblatio, ultimæque Sangvinis nostri guttæ profusio non nisi pro minima grati animi contestatione per nos in omne tempus reputabitur.* — — A' Szisztovi békefészerző Tanátsról tsak azt írhatjuk, hogy tsak alig ha a' Muszkával való háboruja a' Portának minden Közbenjárók nélkül meg-nem léfzen; mert a' Muszka Tábor az ostromoktól és tsatáktól meg-szünt, éppen akkor pedig, mikor már a' lajtorja-is kezében a' Kozáknak, hogy más vár fokra hágjon. Az *Elisumban* roszszat álmadoznak a' Pruszszus felöl; és nekünk minden órán egy nagy hir tsenditti-meg füleinket; mert *Ismailtól* 10 Batalion ment a' Pruszszus szélek felé — 60 ezer *Kozák* és *Kalmuk* — nem ingyen fekszik itt. — Némely Députátusok által roszszul tudosítottak a' *Horvátok*, hogy t. i. ő Felsége Adó alá akarná húzni a' Nemefséget — — — — —

— — — — — nem igaz. — Az Orosz Udvar tsak egyedül az Auszriai Udvar közbenjárását fogadja-el a' Törökkel való Békeféségben. — A' mi békeféségünk pedig a' Portával tsak nem bizonyos. — A' Török fogságban vólt Tisztejink 's Katonáink jönnek vissza, és Kegyelmesen azt végzette ő Felsége, hogy ezeknek hadi zsóldjak mind ki-fizettefsék, mellyet a' fogságban ki-nem foghattanak; tehát egy 2 esztendeig fogságban vólt Tiszteknak egyfzeribe szép pénz megy kezéhez; azon Rangjok pedig, mellyet az alatt nyerhettének vólna, megadattatik, mint *Super numeráriusoknak*, és így ezek mind elébb mozdittatnak leg-alább egy Rangal 's többel is. Ezeknek Feleségeik bátor már fogoly Férfjeknek fizetéséből fel-vettének, még is fizetések egészen ki-adatik, és ezt ő Felsége az Alszonyoknak ajándékozza. Konstantzinápolytól fogva egészen a' maga Regementjéig minden fogoly az ő Felsége költségén hozattatik.